

LAKIALOITE 40/2006 vp

Laki tuloverolain 72 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että tuloverolain määritelmää tilapäisestä työskentelystä erityisellä työntekemispaikalla väljennetään siten, että laissa asetettujen kahden ja kolmen vuoden määrä-

aikojen ohella otetaan huomioon myös työntekijälle tosiasiallisesti syntyneet kulut majoituksesta ja matkakustannuksista verovelvollisen selvi-tyksen perusteella.

PERUSTELUT

Tuloverotuksessa on vuosikymmenien ajan sallittu verottomien päivärahojen ja matkakulukorvausten maksaminen sellaisille työntekijöille, jotka joutuvat matkustamaan toiselle paikkakunnalle vaihteleviin työkohteisiin työnantajan määräyksestä tai sen vuoksi, että työ luonteeltaan edellyttää matkustusta ja pysyvää työntekemispaiikkaa ei ole. Tällaisten työntekijöiden työmatkakustannusten vähentämisoikeutta on myös säädelty laissa erilaisin määräyksin. Käytännössä on syntynyt erilaisia tulkintaongelmia, ja lain-säädäntöä on eri aikoina tarkennettu. Viime vuosina paineita muutoksiin on syntynyt siitä, että eräät verotoimistot ovat tulkinneet hyvin ankara-sti mm. telakoilla erilaisissa työkohteissa työskentelevien matkatyöntekijöiden tai komennusmiesten oikeutta verottomiin päivärahoihin. Työntekijöille on täysin yllättäen määrätty maksettavaksi jopa useiden tuhansien eurojen jälki-veroja, jotka ovat monissa tapauksissa aiheutta-neet työntekijöille ja heidän perheilleen suuria taloudellisia vaikeuksia.

Vuoden 2006 alusta tuloverolakia on muutet-tu lisäämällä siihen uusi 72 a §, jossa määritel-lään tilapäinen työskentely erityisellä työnteke-mispaikalla (1227/2005, HE 211/2005 vp). Uuden pykälän mukaan tilapäisenä työskentely-nä erityisellä työntekemispaikalla pidetään enin-tään kahden vuoden työskentelyä samassa työn-tekemispaikassa. Lisäksi voidaan tällaisena tila-päisenä työskentelynä pitää enintään kolmen vuoden työskentelyä samassa työntekemispai-kassa, jos kyse on rajatun ajan kestävästä työ-kohteesta, joka on yli 100 kilometrin päässä ve-rovelvollisen asunnosta ja varsinaisesta työpai-kasta. Kahden vuoden ylittävältä ajalta matka-kustannusten korvaukset ovat verotonta tuloa ai-noastaan silloin, kun verovelvollinen on työmat-kan takia yöpynyt erityisen työntekemispaikan sijainnin vuoksi tarpeellisissa majoitustiloissa. Laissa asetettujen määräaikojen laskeminen aloitetaan alusta, jos työskentely samassa työn-tekemispaikassa on keskeytynyt yhtäjaksoisesti vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja verovelvolli-

nen on tänä aikana työskennellyt toisessa työntekemispaiassa. Verohallitus on 23 maaliskuuta 2006 antanut eräitä ohjeita uuden säännöksen soveltamisesta.

Vaikka uusi säännös selventää lain tulkintaa ja korjaa joitakin tilanteita, joissa aikaisemman lain puitteissa jouduttiin kohtuuttomiin tulkitoihin, se on käytännössä liian jäykkä työelämän tarpeita ajatellen. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että käytännössä työkohteiden kestoa on vaikea ennustaa ja sopia etukäteen. Joissakin työkohteissa kahden tai kolmen vuoden määräaika on selvästi liian lyhyt. Matkatyö tai komennustyö vieraalla paikkakunnalla voi olla melko pitkäaikainenkin välttämättömyys monissa tapauksissa. Työmarkkinat ovat myös muuttuneet entistä epävarmemmiksi siten, että varsinkin perheellisen työntekijän on vaikea luottaa siihen, että jollakin paikkakunnalla työmahdollisuudet ovat niin hyvät, että pysyvä muuttaminen sinne avautuvan työkohteen perusteella olisi järkevää. Voidaan ajatella esimerkiksi Tampereen seudulla asuvaa työntekijää, jonka varsinainen työntekemispaiikka on Tampereella. Hänelle avautuu mahdollisuus telakkatyöhön Turussa, ensin ehkä pariaksi vuodeksi ja kaiken kaikkiaan neljäksi vuodeksi. Jos hän on perheellinen ja puoliso on töissä Tampereella, koko perheen muutto Turkuun voi olla liian uhkarohkeaa, varsinkin jos se johtaa puolison työpaikan menetykseen. Lain uusi muotoilu voi johtaa siihen, että hänen on ainakin neljäs vuosi työskenneltävä Turussa ilman niitä verottomia matkakulujen korvauksia, jotka lyhyemmiltä työkomennuksilta voisi saada. Jos tämä edellyttää esim. hotellissa asumista, lisäkustannukset voivat olla todella merkittäviä.

Tässä on pidettävä mielessä verottomien matkakulukorvausten varsinainen tarkoitus. Ne eivät ole ylimääräinen etu, vaan ne kompensoivat niitä lisäkustannuksia, joita työskentely vieraal-

la paikkakunnalla poissa kotoa aiheuttaa. Nämä kustannukset ovat lisääntyneitä matkakustannuksia, majoituskustannuksia, ruokailukustannuksia, tietoliikennekustannuksia ym. Verottomien kulukorvausten ansiosta omalla kotipaikkakunnallaan työskentelevät ja komennustöissä vieraalla paikkakunnalla työskentelevät työntekijät ovat keskenään tasaveroisemmassa asemassa. Verottomat kulukorvaukset edistävät työvoiman liikkumista. Ilman niitä monen työntekijän on vaikeampi harkita työskentelyä vieraalla paikkakunnalla, kenties useiden satojen kilometrien päässä kotoaan.

Verottomien matkakulukorvausten mahdollista väärinkäyttöä voidaan ehkäistä kontrolloimalla, mikä on ollut tosiasiallinen tilanne ja mitä kuluja työntekijälle on vieraalla paikkakunnalla työskentelystä aiheutunut. Usein varmaan jo tieto siitä, mikä on toisaalta työntekijän kotiosoite ja toisaalta työntekemispaijan osoite, riittää kertomaan, ovatko matkakulukorvaukset aiheellisia. Tieto työntekijän perhesuhteista voi myös olla olennainen tilannetta arvioitaessa. Tarvittaessa todisteena voivat olla kuitit matkakuluista, majoituksesta ym. tai työnantajan antamat todistukset ja selvitykset.

Ehdotamme, että tuloverolain määritelmää tilapäisestä työskentelystä erityisellä työntekemispaialla väljennetään siten, että työskentely voidaan katsoa tilapäiseksi kahden tai kolmen vuoden määrärajasta riippumatta, jos verottomien matkakulukorvausten aiheellisuus osoitetaan erilaisin selvityksin. Esitämme, että tuloverolain 72 a §:ään lisätään uusi momentti, jossa tilapäisen työskentelyn määritelmä väljennetään mainitulla tavalla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 72 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 72 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1227/2005, uusi 5 momentti seuraavasti:

72 a §

*Tilapäinen työskentely erityisellä työnteke-
mispaikalla*

Siitä poiketen, mitä edellä 2 momentissa sää-
detään, verovelvollisen selvityksen perusteella
tilapäisenä työskentelynä erityisellä työnteke-
mispaikalla voidaan pitää myös yli kolmen vuo-

den työskentelyajanjaksoa. Tällöin on osoitetta-
va, että verovelvollinen on työmatkan takia jou-
tunut yöpymään erityisen työnteke-
mispaikan sijainnin vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoit-
ustiloissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
2006.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2006

Mikko Kuoppa /vas
Jaakko Laakso /vas
Iivo Polvi /vas
Mikko Immonen /vas
Matti Kangas /vas

Annika Lapintie /vas
Veijo Puhjo /vas
Matti Kauppila /vas
Minna Sirnö /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas